MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANTHONY ELLUL

Seduta tat-28 ta' Novembru, 2014

Citazzjoni Numru. 234/2013

Sahara International Limited [C 28793] u Michael J. Scicluna [I.D. 92252 M]

Vs

Vetres S.r.l.

Permezz ta' rikors prezentat fit-8 ta' Marzu 2013, l-atturi ppremettew u talbu:-

> ***I.*** *Illi l-atturi inkarigaw lill-kumpannija konvenuta sabiex timmanifattura zewg tankijiet tat-tip GRP (Glass Reinforced Plastics), skond specifikazzjonijiet partikolari (**DOK: A**), u sabiex tikkonsenjhom gewwa*

Malta, biex dawn ikunu jistghu jigu nstallati mill-istess atturi gewwa l-Marina Hotel (Corinthia Beach Resort), gewwa l-Bajja ta' San Gorg, San Giljan;

II. *Illi l-prezz totali mifthiem bejn il-kontendenti ghal dan l-appalt kien dak ta' erba' u tletin elf hames mija u sittin Ewro (€34,560), inkluz it-trasport ghal Malta, li l-atturi hallsu permezz ta' zewg pagamenti akkont, fl-ammont ta' ghaxart elef Ewro (€10,000) kull wiehed, u permezz ta' pagament finali fl-ammont ta' erbatax-il elf hames mija u sittin Ewro (€14,560);*

III. *Illi, effettivament, iz-zewg tankijiet hawn fuq imsemmija gew immanifatturati u kkonsenjati gewwa Malta mill-kumpannija konvenuta, u l-atturi installaw l-istess gewwa l-Marina Hotel (Corinthia Beach Resort) kif pjanat;*

IV. *Illi, madanakollu, ftit wara li l-imsemmija tankijiet gew installati, rrizulta illi dawn ma kienux qieghdin jiffunzjonaw kif imwieghed u pattwit mill-kumpannija konvenuta, billi kienu qieghdin jitilfu l-ilma, u konsegwentement ma kienux qieghdin jaqdu l-funzjonijiet illi ghalihom kienu gew ordnati mill-atturi;*

V. *Illi minkejja li l-kumpannija konvenuta baghtet diversi rapprezentanti taghha gewwa Malta, f'diversi okkazjonijiet differenti, sabiex jahdmu fuq dawn it-tankijiet sabiex jipprovaw isibu soluzzjoni ghal din il-problema, din baqghet qatt ma nstabet mill-istess kumpannija konvenuta u ghalhekk it-tankijiet immanifatturati u kkonsenjati minnha ghadhom sallum m'humiex qieghdin jaqdu l-funzjonijiet illi ghalihom gew ordnati mill-atturi;*

VI. *Illi l-atturi gja' sofrew, u ghandhom qieghdin isofru, danni konsiderevoli, b'konsegwenza tal-inadempjenza tal-kumpannija konvenuta fir-rigward tal-appalt li gie moghti lilha minnhom;*

VII. *Illi minkejja li l-kumpannija konvenuta giet interpellata diversi drabi sabiex tirrendi z-zewg tankijiet minnha mmanifatturati u kkonsenjati funzjonabbli skond kif imwieghed u pattwit, l-istess kumpannija konvenuta baqghet inadempjenti minghajr ebda raguni valida fil-ligi.*

VIII.*Illi ghalhekk kellha ssir din il-kawza.*

Għaldaqstant, l-atturi jitolbu għar-raġunijiet premessi, lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:

I. *Tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex, f'dak iz-zmien qasir u perentorju li tistabbilixxi din l-Onorabbli Qorti ghal dan l-iskop, u taht id-direzzjoni u s-supervizjoni ta' Inginier li jigi nominat ghall-istess skop, taghmel u tezegwixxi, a spejjez taghha, dak kollu necessarju sabiex iz-zewg tankijiet minnha mmanifatturati u kkonsenjati gewwa Malta, u prezentement installati gewwa l-Marina Hotel (Corinthia Beach Resort), gewwa l-Bajja ta' San Gorg, San Giljan, jigu rezi funzjonabbli kif imwieghed u pattwit mill-*

istess kumpannija konvenuta, u f'kaz illi l-kumpannija konvenuta tonqos milli taghmel dan f'dak iz-zmien perentorju sabbilit minn din l-Onorabbli Qorti, tawtorizza lill-atturi sabiex jezegwixxu, okkorendo bl-opera tal-istess Inginier nominat, dawn l-istess xogholijiet a spejjez ta' l-istess kumpannija konvenuta;

II. *Tiddikjara, alternattivament, illi t-tankijiet tat-tip GRP (Glass Reinforced Plastics), immanifatturati u kkonsenjati gewwa Malta mill-kumpannija konvenuta, u li huma prezentement installati gewwa l-Maria Hotel (Corinthia Beach Resort), gewwa l-Bajja ta' San Gorg, San Giljan, m'humiex jiffunzjonaw kif imwieghed u pattwit, u konsegwentement tordna r-rizoluzzjoni tal-kuntratt tal-appalt li gie moghti mill-atturi lill-istess kumpannija konvenuta;*

III. *Tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex thallas lill-atturi s-somma ta' erba' u tletin elf hames mija u sittin Ewro (€34,560) rapprezentanti l-prezz li gie mhallas mill-istess atturi lill-istess kumpannija konvenuta ghall-appalt meritu tat-tankijiet immanifatturati u kkonsenjati gewwa Malta mill-kumpannija konvenuta;*

IV. *Tordna lill-kumpannija konvenuta sabiex tnehhi z-zewg tankijiet minnha mmanifatturati u kkonsenjati gewwa Malta minn gewwa l-Marina Hotel (Corinthia Beach Resort), gewwa l-Bajja ta' San Gorg, San Giljan, kif ukoll illi tirripristina l-lukanda fl-istat originali taghha b'konsewgenza tat-tnehhija tal-istess tankijiet, f'dak iz-zmien qasir u perentorju li jigi iffissat minn din l-Onorabbli Qorti ghal dan l-iskop, okkorrendo taht id-direzzjoni u s-supervizjoni ta' l-istess Inginier nominat, a spejjez ta' l-istess kumpannija konvenuta, u f'kaz illi l-kumpannija konvenuta tonqos milli taghmel dan f'dak iz-zmien perentorju sabbilit minn din l-Onorabbli Qorti, tawtorizza lill-atturi sabiex jezegwixxu, okkorendo bl-opera tal-istess Inginier nominat, dawn l-istess xogholijiet a spejjez ta' l-istess kumpannija konvenuta;*

V. *Tiddikjara illi l-kumpannija konvenuta hija responsabbli ghad-danni konsegwenzjali kollha li gew sofferti mill-atturi;*

VI. *Tillikwida d-danni hekk sofferti mill-atturi;*

VII. *Tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex thallas id-danni hekk likwidati lill-atturi.*

Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet kontra l-kumpannija konvenuta li minn issa hija ngunta ghas-subizzjoni.

Il-kumpannija konvenuta ma wegbitx.

Il-qorti semghet il-provi.

Fis-seduta ta' nhar id-29 ta' Ottubru 2014, **Lawrence Cachia** xehed li:-

Fl-1 ta' Awwissu 2012 beda jahdem fil-Corinthia Marina ta' San Giljan bhala Maintenance Manager. Mill-bidunett sab il-problema ta' leak fiz-zewg tankijiet tal-ilma tal-mishun li pprovdew l-atturi. Qal li l-calorifiers ghandhom kapacita' ta' hamest elef litru, huma pressurized bil-pompi tal-ilma u jinsabu fil-plant room tal-lukanda.

Lawrence Cachia jkompli jixhed illi, ftit wara li beda jahdem fil-Corinthia Marina, ghamlu sistema ta' solar panelling. Spjega wkoll li wiehed mit-tankijiet kienu nehhewlu l-pressure u sostna illi tank minghajr pressure mhux suppost ikollu leakage. Cachia qal li wiehed minn dawn it-tankijiet m'humiex jaghmlu uzu minnu u jinsab maghluq. Qal ukoll illi, ghalkemm hu ma jafx x'inhi l-kompozizzjoni ezatt tal-prodott, jaf li dawn it-tankijiet huma maghmula mill-fibre u li hemm closed circuit bejn il-boiler u t-tank.

Kompla jghid li llum il-gurnata huma qeghdin juzaw tank wiehed biss li m'ghandux x'jaqsam xejn mat-tankijiet oggett tal-kawza, filwaqt li tank wiehed minn dawn iz-zewg tankijiet qed jintuza ghas-sistema tas-solar panels pero' dan it-tank m'huwiex pressurized u sostna li b'hekk ma jkunx hemm leak. Cachia qal illi huma spiccaw jaghmlu bottijiet u trays ma' l-art madwar dawn it-tankijiet sabiex jilqghu l-ilma. Illum il-gurnata, m'ghandhomx b'din il-problema minhabba l-fatt illi m'humiex juzawhom bi pressa.

Qal li xi xahar u nofs ilu kien hemm il-hsara fis-sistema tal-pannelli u li t-tank li qed jintuza u li nstallat il-kumpanija attrici qed jintuza biss bhala, minghajr l-uzu ta' pressure. Semma wkoll illi kull darba li regghu ppruvaw jifthu l-valve bil-pressure dan it-tank rega' beda jaghmel il-leak u ma kellhomx triq ohra ghajr illi jaghlquh. Hemm 'il biza' li jekk it-tankijiet jibqghu jintuzaw bil-pressa, jisplodu minhabba l-fatt illi huma maghmula mill-fibre.

F'Settembru tas-sena 2012 tkellem mal-attur Scicluna dwar il-problema. Spjega wkoll li kien ra t-tankijiet persuna li gie minn barra izda t-tankijiet baqghu bl-istess problema.

Meta Michael Scicluna u Bonaventura Farrugia xehedu (seduta tal-10 ta' Novembru 2014), ipprezentaw dikjarazzjoni tal-fatti li kkonfermaw bil-gurament.

Michael Scicluna qal:-

Sahara International Limited nghatat l-inkarigu biex tinstalla zewg custom-made calorifiers. Dawn it-tankijiet jigu mmanifatturati mill-kumpannija estera Vetres S.r.l. Kull calorifier jiswa €17,280.00, li kien jinkludi t-trasport bejn l-Italja u Malta, total ta' €34,560.00. Scicluna qal illi hu spicca jhallas lil

Sahara International Limited l-ammont totali ta' €35,860, minhabba l-ispejjez li gew inkorsi sabiex dawn il-calorifiers hargu mill-port f'Malta u twasslu gewwa l-Corinthia Marina Hotel. F'Awwissu 2010 tlesta t-tqeghid tat-tankijiet, u wara rrizultax li kien qieghed johrog l-ilma minnhom.

Spjega li dawn it-tankijiet jsahhnu l-ilma permezz ta' coil u wara, bl-ilma shun, jissupplixxi l-kmamar tal-lukanda permezz ta' pompi appozita.

F'Settembru tal-2011 ircieva rapport mill-Corinthia Marina Hotel li t-tankijiet kienu qeghdin jitilfu l-ilma minn taht. Scicluna mar u vverifika li fil-fatt kien kollu minnu u hu mill-ewwel talab lid-direttur ta' Sahara International Limited, Arthur Farrugia sabiex jaghmel kuntatt mal-Vetres S.r.l. sabiex isibu soluzzjoni.

Minkejja diversi weghdiet, spezzjonijiet u xogholijiet li saru, sew mill-Vetres S.r.l. u kumpannija estera ohra Carbon Compositi S.r.l., huma baqghu qatt ma solvew il-problema. Fuq din, is-sidien tal-Corinthia, minbarra li ma hallsux lil Scicluna ta' dan ix-xoghol u tal-accessorji li huwa installa, li jigi fl-ammont ta' €10,229.27, kienu ghamlu pressjoni kbira fuq Scicluna sabiex jibdel dawn iz-zewg tankijiet bi tnejn ohra u li jkunu jiffunzjonaw kif suppost u li fl-ahhar laqgha li kellu ma' tal-Corinthia, huma sostnew ma' Scicluna li ma kienux disposti li jistennew aktar, u li kienu ser ifittxuh b'kawza skond il-ligi. Fuq din Scicluna ma kellux alternattiva ohra hlief illi jipprovdi lill-Corinthia Marina Hotel b'zewg calorifiers ohra (bi prezz iktar gholi) u li, fil-fatt, Scicluna qed jistenna l-konferma minghand l-istess Hotel sabiex jipprocedi billi jinstalla zewg tankijiet ohra manifatturati minn terzi. Madanakollu, il-Corinthia Marina Hotel qed tirrifjuta illi thallas din is-somma il-gdida (€11,066.04) minhabba l-inkonvenjent kollu li hija sofriet matul dawn l-ahhar erba' snin. B'hekk Michael J. Scicluna jkompli jghid illi huwa sofra danni fl-ammont ta' €22,595.31.

Bonaventura Farrugia qal:-

F'Marzu tas-sena 2009, Farrugia kien gie mitlub mill-Inginier Michael Scicluna sabiex jitlob offerta minghand Vetres S.r.l. ghal zewg tankijiet, imsejha calorifiers, li kienu talbuh s-sidien tal-Corinthia Marina Hotel. Bejn Marzu 2009 u Novembru 2009 kien gie Malta certu Lino Nassivera, rapprezentant tas-socjeta' Vetres S.r.l., sabiex jispezzjona l-post fejn kienu ser jitwahhlu dawn il-calorifiers, u biex jiddiskuti fil-fond id-dettalji teknici. Wara giet ikkonfermata l-fattura mahruga minn Vetres S.r.l. datata 4 ta' Novembru 2009 ghal zewg calorifiers, li kienet tammonta ghal €34,560.00.

Farrugia semma illi fil-bidu ta' Settembru 2011 kellhom l-ewwel sinjal li kien hemm problema fit-tankijiet peress illi beda hiereg l-ilma. Farrugia, flimkien ma' Scicluna, mar jarahom u sab li taht it-tank kien hemm qtar tal-ilma li kien niezel minn taht nett tat-tank. Ghalhekk avza lil Lino Nassivera tal-Vetres S.r.l., li gie Malta fit-30 ta' Settembru 2011 biex jara l-hsara. Ir-

rapprezentant tal-Vetres S.r.l. issuggerixxa li jsir xoghol fuq dawn it-tankijiet u saru modifikazzjonijiet kif indikat minnu. Madankollu xorta baqa' johrog l-ilma. Rega' sar kuntatt ma Nassivera u fil-15 ta' Novembru 2011 baghat Malta lil certu Bettinelli. Dan spezzjona l-calorifiers minn gewwa u ghamel tiswijiet fil-fibreglass. Wara li l-calorifiers imtlew bl-ilma rega' beda jipperkola l-ilma. Bettinelli rega' gie Malta u fil-25 ta' Novembru 2011 rega' ghamel xoghol ta' tiswija bil-fiberglass. Madankollu il-problema baqghet hemm. Nassivera rega' gie avzat u fil-25 ta' Frar 2012 baghat zewg teknici ohra li ghamlu xogholijiet fuqhom bil-ghan li l-problema tigi eliminata. Wara xi zmien jahdmu, il-calorifiers regghu bl-istess problema. Imbaghad fit-12 ta' Settembru 2012 rega' sar xi xoghol fuqhom minn rapprezentant ta' Carbon Compositi S.r.l. fuq inkarigu tal-konvenuta, izda l-calorifiers baqghu jaghmlu l-ilma.

Farrugia spjega illi s-socjeta' Sahara International Limited ghamlet talba lis-socjeta' Vetres S.r.l. ghal hlas tal-materjal biex jittrangaw dawn it-tankijiet, izda l-istess socjeta' Vetres qatt ma hallset dawn il-kontijiet. Fl-ahharnett qal li wiehed mill-calorifiers m'ghadux jintuza filwaqt illi l-iehor jinzamm biss bhala reservoir.

Fis-seduta tal-10 ta' Novembru 2014 l-atturi rrinunzjaw ghall-ewwel talba.

L-atturi jsostnu li l-ftehim li ghamlu mal-konvenuta kien appalt. Bonaventura Farrugia xehed li t-tankijiet li l-konvenuta mmanifatura huma ***'custom built'***. Jidher ghalhekk li n-negozju ma kienx semplici ghazla ta' oggett li l-konvenuta timmanifattura fil-produzzjoni ordinarja taghha. Il-qorti taccetta t-tezi tal-atturi li n-negozju guridiku bejn il-kontendenti jiehu x-xehta ta' appalt.

Kif konfermat mill-gurisprudenza:-

"[.....] min jindahal ghal bicca xoghol ghandu l-obbligu li jassikura illi l-prestazzjoni tieghu tkun sejra issir utilment u mhux b'mod li tikkontjeni id-difetti. Hu, anzi, ammonit illi "f'kaz bhal dan hu ghandu mill-ewwel ma jaghmilx ix-xoghol jew ikollu jirrispondi ghad-difetti li jigu 'il quddiem". Ara "Mario Blackman -vs- Carmelo Farrugia et nomine", Appell Kummercjali, 27 ta' Marzu, 1972. Dan jghodd sew ghall-appalt kif ukoll ghal locatio operis in kwantu f'dan ta' l-ahhar huwa annoverat l-appalt" [**Marie Paul Wagner vs International Translation Agency Limited** deciza fit-30 ta' Ottubru 2009, Qorti tal-Appell (Inferjuri)].

Mill-provi rrizulta bl-iktar mod car li t-tankijiet tat-tip GRP (*Glass Reinforced Plastics*) li mmanifatturat il-kumpannija konvenuta ma kienux tajbin ghall-uzu mahsub. Hu evidenti li kellhom difett li l-kumpannija konvenuta ma setatx issib tarf tieghu. Ghalkemm ipprovat tirrimedja ghad-difett li kellhom, kull haga li pprovat falliet. Dan wassal sabiex it-tankijiet ma jistghux jintuzaw ghall-iskop ghalfejn inxtraw. Jidher li gie zmien fejn il-kumpannija konvenuta qatghet qalba u haslet idejha mill-problema. Dan ovvjament ma

kellux ikun. Gialadarba d-difett li certament hemm wassal sabiex it-tankijiet ma jkunux jistghu jintuzaw ghall-iskop ghalfejn saru, l-atturi ghandhom dritt li jitolbu li jinhall il-ftehim u jirkupraw il-flus li hallsu lill-konvenuta u d-danni li sofrew b'konsegwenza ta' dan kollu.

Parti mid-danni li jippretendi l-attur Scicluna tinkludi s-somma ta' **€11,066.04**:

"Remove the existing calorifiers from site and install two new calorifiers complete with all the required pipe work, fittings, lagging and cladding with aluminium sheets as required" (ara Dok. MS6).

Jirrizulta li l-attur ser ikollu jaghmel ix-xoghol darb'ohra u ser jerga' ma jithallasx.

Ghal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi l-kawza billi:-

1. **Tiddikjara li z-zewg tankijiet GRP (Glass Reinforced Plastics) li ordnat minghand il-konvenuta ma jahdmux kif imwieghed u pattwit.**

2. **Thassar il-kuntratt li sar bejn il-kontendenti.**

3. **Tikkundanna lill-konvenuta thallas lill-attrici s-somma ta' erbgha u tletin elf u hames mija u sittin ewro (€34,560), prezz li thallas lill-konvenuta. Bl-imghax mil-lum.**

4. **Tilqa' r-raba' talba u tiffissa terminu ta' tletin (30) jum sabiex il-konvenuta tnehhi t-tankijiet ghas-spejjez taghha. Fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi sabiex jaghmlu x-xoghol huma.**

5. **Tilqa' l-hames talba u tillkwida d-danni dovuti:**
   - **(i) lill-attur <u>Michael Scicluna</u> fis-somma ta':**
     - **(a) elf u tlett mitt ewro (€1,300) spejjez relatat mal-garr tal-calorifiers mill-port meta waslu Malta sal-post fejn gew installati;**
     - **(b) ghaxart elef mitejn u disgha u ghoxrin ewro u sebgha u ghoxrin centezmu (€10,229.27) hlas ghax-xoghol li ghamel fl-istallazzjoni tal-calorifiers u li baqa' ma thallasx minhabba li l-calorifiers kienu difettuzi;**
     - **(c) hdax-il elf sitta u sittin ewro (€11,066) hlas sabiex jitnehhew iz-zewg calorifiers oggett tal-kawza, u t-tqeghid tal-calorifiers godda.**
   - **(ii) lil Sahara International Limited fis-somma ta' sitt elef seba' mija u seba' u sebghin u tnejn u disghin centezmu (€6,777.92) li jirreferu ghall-spejjez li ghamlet ghal**

tiswijiet li saru fuq il-calorifiers oggett tal-kawza[1].

6. **Tikkundanna lill-konvenuta sabiex thallas lill-atturi d-danni likwidati, bl-imghax mil-lum. B'dan li s-somma ta' €11,066 tkun dovuta hekk kif l-attur ipoggi l-calorifiers godda u l-inginier Emanuel Scerri jiccertifika bil-miktub li x-xoghol rega' sar. Minn dakinhar jiddekorri l-imghax fuq din is-somma. Spejjez relatati man-nomina tal-inginier Scerri huma provizorjament a karigu tal-atturi bi dritt li jirkuprawhom minghand il-konvenuta.**

Spejjez a karigu tal-konvenuta.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------

[1] Bonaventura Farrugia xehed: *"….. tul dan iz-zmien ta' tiswijiet, konna qed naghmlu aktar spejjez fejn xtrajna materjal sabiex it-teknici Taljani setghu jahdmu, kif ukoll spejjez ta' gaskets godda u tindif, barra x-xoghol biex jergghu jitwahhlu l-konnessjonijiet tal-manholes u tat-tubi tal-ilma bhala dhul u hrug. Dawn l-ispejjez jammontaw ghal €6,777.92…….".*